

EL CONSELL DELS DIPUTATS OBRERS I LA REVOLUCIÓ

Lev Trotski

1906

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de:
<http://www.marxists.org/espanol/trotsky/1900s/19060000.htm>

I

La història del consell dels diputats obrers de Sant Petersburg és la història de cinquanta jornades. Des del 13 d'octubre de 1905, en què es celebrà la sessió de fundació, fins al 3 de desembre en què fou dissolt per la tropes governamentals. ¿Com pogué assolir en tan poc de temps una posició indiscutible no sols en la història del proletariat rus sinó, inclús, en la de la revolució russa?

El consell organitzava les masses, dirigia les vagues polítiques i les manifestacions, armava els obrers... Altres organitzacions havien fet el mateix abans que ell, ho feien al mateix temps i continuarien fent-ho després de la seua dissolució. Però la diferència consistia en el fet que el consell era, o almenys aspirava a ser, un òrgan de poder. El proletariat, i la premsa reaccionària, denominaven al consell "govern obrer", i és que de fet el consell representava realment un embrió de govern revolucionari. El consell exercia el poder allí on ja es trobava a les seues mans i lluitava per ell allí on encara residia a mans de l'estat militar-policíac. Abans del consell ja existien organitzacions revolucionàries proletàries, en la seua major part socialdemòcrates. Però es tractava d'organitzacions que evolucionaven en el seu si i la lluita de les quals tenia com a objectiu intentar conquistar influència entre les masses. El consell en si era l'organització del proletariat i el seu objectiu la lluita pel poder revolucionari.

Al mateix temps el consell era l'expressió organitzada de la voluntat de classe del proletariat. En la lluita pel poder aplicava els mètodes que implica el fet que el proletariat és una classe: el seu paper en la producció, la seua massa, la seua homogeneïtat social. A més a més, vinculava la lluita pel poder a la direcció immediata de tota l'activitat social autònoma de les masses obreres; sovint

s'encarregava fins i tot d'arbitrar en els conflictes entre els representants individuals del capital i del treball.

Però encara que conduí a la victòria diverses vagues i medià amb èxit en diversos conflictes entre obrers i patrons, no va ser perquè existís expressament per a aquestes comeses. Al contrari, allí on existia un sindicat potent aquest es mostrava tan disposat com el consell per a dirigir la lluita sindical; la intervenció del consell només tenia importància en funció de l'autoritat universal de què gaudia. Una autoritat que es devia al fet de complir amb les seues tasques fonamentals, les tasques de la revolució, que anaven molt més enllà dels límits de cada ofici i de cada ciutat i conferien al proletariat com a classe un lloc entre les primeres files de combatents.

L'instrument principal del consell fou la vaga política de masses. Una vaga d'aquest tipus té la virtut de desorganitzar el poder de l'estat. I com més gran és l'"anarquia" que produeix, més prop està la vaga d'aconseguir els seus objectius. Però açò només és cert si a aquesta anarquia s'arriba per mitjans no anarquistes. La classe que dia rere dia fa funcionar l'aparell de producció i al mateix temps la maquinària del poder, la classe que cessant de treballar en bloc no sols paralitza la indústria sinó tot l'aparell estatal, ha d'estar prou organitzada per a no convertir-se en la primera víctima de l'anarquia que ha originat. Quant en major grau estrangula la vaga l'organització estatal existent, en major grau ha d'assumir l'organització de la vaga les funcions de l'estat.

El consell dels diputats obrers proclamà la llibertat de premsa. Organitzà patrulles de carrer per a garantir la seguretat dels ciutadans. Dominava quasi per complet el correu, el telègraf i els ferrocarrils. Intentà instaurar la jornada de vuit hores amb caràcter obligatori. Paralitzant per mitjà de la vaga l'estat absolutista, introduí el seu propi ordre democràtic en la vida de les classes treballadores de la ciutat.

II

Després del 9 de gener de 1905, la revolució demostrà que predominava en el cap de les masses obreres. El 14 de juny demostrà, amb la rebel·lió del cuirassat Potemkin Tavvittxeski, que podia esdevenir una força material. Amb la vaga d'octubre demostrà que podia desorganitzar, paralitzar i posar de genolls l'enemic. I fent sorgir per totes bandes els consells obrers, mostrà que era capaç de crear una forma de poder. Ara bé, un poder revolucionari no pot recolzar-se més que sobre una força revolucionària activa. El desenvolupament de la revolució russa palesà que, excepte el proletariat, cap classe social està disposada o és susceptible de recolzar el poder revolucionari. El primer acte de la revolució fou la lluita que oposà el proletariat a la monarquia en el carrer. La primera victòria seriosa de la revolució s'assolí per mitjà d'una vertadera

ferramenta de classe del proletariat, la vaga política. I el primer òrgan embrionari de poder revolucionari fou un òrgan de representació del proletariat. En la història russa moderna, el consell és la primera forma de poder democràtic. El consell representa el poder organitzat de la massa mateixa sobre cadascuna de les seues parts. Constitueix la vertadera democràcia no especulada, sense dues cambres, sense burocràcia professional, en què els electors tenen dret a revocar als seus representants quan ho estimen oportú. El consell dirigeix sense intermediaris, per mitjà dels seus membres, diputats obrers electes, totes les manifestacions socials del proletariat en el seu conjunt i dels seus diferents sectors, organitza les seues accions de massa, li proporciona les seues consignes i la seua bandera. Aquesta direcció organitzada de la masses autònomes ha vist per primera vegada la llum en sòl rus.

L'absolutisme dominava les masses però no les dirigia. Creava de forma mecànica un marc extern per a l'activitat de les masses i obligava a passar per ell els elements díscols de la nació. L'exèrcit era l'única massa que dirigia l'absolutisme. Però inclús en ell dirigir no era una altra cosa que manar. Amuntegant els elements que componien l'exèrcit, l'absolutisme anul·lava en ells tot vincle moral. El substituïa per la igualtat de les condicions físiques i sotmetia la seua voluntat a la hipnosi embrutidora del quarter. Però ara, inclús la direcció d'aquesta massa atomitzada i hipnotitzada escapa cada vegada més de la influència de l'absolutisme.

El liberalisme, per la seua banda, no tenia prou força entre nosaltres per a donar ordres a les masses i no tenia prou iniciativa per a guiar-les. Quan les masses feien una aparició pública, i encara que aquesta el reforcés directament, reaccionava com davant d'un fenomen natural omplert de perills, com un terratrèmol o una erupció volcànica.

El proletariat entrà en el terreny de la revolució com una massa autònoma, amb una total independència política enfront del liberalisme burgès.

“El consell era l'organització de classe dels obrers” (i ací residia la font de la seua potència en la lluita). Sucumbí en el primer període de la seua existència, no podia ser d'una altra forma, no perquè les masses urbanes l'abandonaren sinó perquè generalment la revolució en les ciutats està reduïda a uns límits. Les raons de la seua caiguda cal buscar-les en la passivitat del camp i la inèrcia dels elements camperols de l'exèrcit. La seua posició política entre la població urbana fou tan sòlida com hom podia desitjar.

El cens de 1897 tenia una població “activa” de prop de 820.000 persones en Sant Petersburg de les quals uns 433.000 eren obrers i empleats domèstics. És a dir, el proletariat constituïa el 53% de la ciutat. Si haguéssim inclòs la població

no activa la xifra hagués estat un xic inferior (50,8%), ja que la majoria de proletaris no tenia família. En qualsevol cas el proletariat constituïa més de la meitat de la població petersburgesa.

El consell de diputats obrers no era el representant oficial del quasi mig milió de persones que formaven la població obrera de la capital. Organitzava a prop de 200.000, en la seua major part obrers que treballaven en la indústria, i encara que la seua influència política, directa i indirecta, era molt àmplia, sectors importants del proletariat (obrers de la construcció, criats, jornalers, carreters) quedaren quasi per complet fora del seu radi d'acció.

No obstant no cap el menor dubte que el consell expressava els interessos d'aquesta massa proletària "en el seu conjunt". Si, en les fàbriques, existien també elements reaccionaris tot el món veia com el seu nombre disminuïa no sols dia rere dia sinó d'hora en hora. Entre les masses proletàries de Sant Petersburg només podia haver-hi partidaris del domini polític del consell, no enemics. L'única excepció eren els criats privilegiats, els criats dels lacais coberts de condecoracions de l'alta burocràcia, els cotxers dels ministres, dels especuladors de la Borsa i de les cocottes, tots conservadors i monàrquics de professió.

Entre la intel·lectualitat, tan nombrosa en Sant Petersburg, el consell tenia més amics que enemics. Milers d'estudiants reconeixien la direcció política del consell i recolzaven les seues iniciatives.

La intel·lectualitat diplomada i assalariada estava per complet del seu costat, excepte els elements que s'havien deixat portar irremeiablement per la inèrcia. El suport actiu que rebé la vaga de correus i telègrafs també atragué l'atenció de les capes inferiors dels funcionaris cap al consell. Tots els explotats de la ciutat, la gent honesta, els que conservaven alguna energia, se sentien, instintivament o conscient, atrets pel consell.

Qui s'oposava a ell? Els representants del bandolerisme capitalista, els especuladors de la Borsa que juguen amb l'alça dels preus, els patrons, els negociants i els exportadors per als que la vaga representava pèrdues, els proveïdors de l'hampa de coll blanc, la banda del consell municipal petersburgès, aqueixa màfia de propietaris immobiliaris, l'alta burocràcia, les cocottes mantingudes a costa dels pressupostos de l'estat, els dignataris, personatges públics generosament pagats, els partidaris de *Novoie Vremia*, el departament de policia, i, en general, tot el que havia de rapaç, groller, dissipat i condemnat a desaparèixer. Entre l'exèrcit del consell i els seus enemics havien també elements políticament indiferents, dubitatius o insegurs. Els sectors més endarrerits de la petita burgesia, que encara es mantenien al marge de la política,

no tingueren temps per a observar prou al consell i interessar-se per ell. Però per la naturalesa dels seus propis interessos es trobaven més pròxims al consell que no a l'antic poder.

Els polítics professionals que hi havia entre la intel·lectualitat, els periodistes radicals que no saben el que volen, els demòcrates rosegats per l'escepticisme, proferien grunyits condescendents envers el consell, enumeraven els seus errors i, en general, deixaven entendre que en el cas que ells haguessen estat al capdavant d'aquesta institució haguessen aconseguit la felicitat eterna per al proletariat. Pensem que la total impotència d'aquests senyors els excusa.

En qualsevol cas, el consell era efectivament l'òrgan de la majoria significativa de la població. Els seus enemics en la capital no hagueren representat cap perill per al seu poder polític si no hagueren trobat la protecció de l'absolutisme, encara ben viu, que al seu torn es recolzava en els elements endarrerits d'un exèrcit compost de camperols. “La debilitat del consell no era inherent a ell” sinó “la debilitat d'una revolució purament urbana”. Aqueixos cinquanta dies representaren el període de major vigor de la revolució i el consell fou el seu instrument en la lluita pel poder. El caràcter de classe del consell vingué determinat per la rigorosa divisió en classes de la població urbana i la profunda antinòmia política entre el proletariat i la burgesia capitalista (inclús en el marc històricament limitat de la lluita contra l'absolutisme). Després de la vaga d'octubre, la burgesia capitalista frenà obertament i conscient la revolució, la petita burgesia es revelà massa insignificant com per a poder exercir un paper autònom. El proletariat fou el cap incontestable de la revolució urbana i “la seua” organització de classe fou el seu instrument en la lluita pel poder.

III

Com més desmoralitzat estava el govern, més fort se sentia el consell. Conforme augmentava la desorientació i incapacitat de l'antic poder de l'estat, augmentava l'atracció del consell sobre les masses no proletàries.

La vaga política de masses (general) era el principal instrument amb què comptava el consell. Unint tots els sectors del proletariat per un vincle revolucionari directe i mantenint l'energia dels obrers de totes les empreses gràcies a l'autoritat i força de la classe, el consell podia paralitzar tota la vida econòmica del país. Perquè encara que els mitjans de producció i transport continuaven sent propietat privada dels capitalistes, i en part de l'estat, i el poder estatal continuava estant a mans de la burocràcia, el consell “disposava” dels mitjans de producció i transports nacionals, almenys en la mesura en què es tractava de “paralitzar” la vida econòmica i política regular. Precisament fou la seua capacitat, demostrada amb fets, per a organitzar la vida econòmica i sumir

en l'anarquia els assumptes oficials de l'estat allò que feu del consell el que va ser. En aquestes condicions hagués estat la més desesperada de les utopies buscar un mitjà de fer coexistir el consell i l'antic govern. I no obstant, si es vol resumir el vertader fons de totes les objeccions que s'han manifestat contra la tàctica del consell, s'apreciarà que totes parteixen d'una mateixa i quimèrica idea: després d'octubre, i recolzant-se en totes les conquestes arrencades a l'absolutisme, hauria d'haver-se preocupat per organitzar les masses i abstenir-se de qualsevol altra iniciativa agressiva.

Ara bé, en què consistí la victòria d'octubre?

Encara que el proletariat tinga dret a reclamar tot el mèrit històric de la victòria, això no impedeix al seu partit apreciar lúcidament els resultats obtinguts.

No hi ha cap dubte que després de l'assalt d'octubre l'absolutisme abandonà la partida. Però pròpiament parlant no havia perdut la batalla, només havia evitat l'enfrontament. No feu cap temptativa seria per a oposar el seu exèrcit camperol a les ciutats en rebel·lió. Clar que no s'abstingué per raons humanitàries, sinó perquè havia perdut tot rastre de coratge i el domini de si mateix. Els elements liberals de la burocràcia, que esperaven pacientment el seu torn, conseguiren avantatge i quan la vaga començar a donar mostres d'esgotament publicaren el manifest del 17 d'octubre, l'abdicació de principis de l'absolutisme. Però tota l'organització material del poder, la jerarquia de funcionaris, la policia, la justícia, l'exèrcit, continuaven essent com abans propietat personal de la monarquia. En aquestes condicions ¿quina tàctica devia i podia seguir el consell?

La seua força consistia en el fet que recolzant-se en el proletariat productiu era capaç de privar l'absolutisme de la possibilitat d'utilitzar l'aparell material del poder. Des d'aquest punt de vista l'actuació del consell significava l'organització de l'"anarquia". Si continuava existint i desenvolupant-se això significava l'increment de l'"anarquia". La coexistència permanent era impossible. El futur conflicte ja estava inscrit en la semivictòria d'octubre, la seua base material.

Què podia, doncs, fer el consell? ¿Havia de fingir que no havia previst la ineluctabilitat del conflicte? ¿Havia d'aparentar haver organitzat les masses per a festejar un règim constitucional? Qui l'hauria cregut? Per descomptat que ni l'absolutisme ni les masses obreres!

Mes tard, l'exemple de la Duma ens demostrà quanta mesquina defensa representa una correcció superficial, una forma buida de lleialtat, en la lluita contra l'absolutisme. Per a prestar-se a una tàctica d'hipocresia constitucional

hagués estat necessari que el consell hagués estat fet d'una altra pasta. Però inclús en el cas que hagués estat així, què hauria succeït? El mateix que més tard li succeí a la Duma. El consell no podia fer més que “reconèixer que l'enfrontament directe era inevitable” a curt termini i no disposava d'una altra tàctica que no fos la de “preparar-se per a la insurrecció”.

¿I en què podien consistir aquests preparatius sinó en estendre i consolidar els atributs del consell que li permetien paraitzar el poder de l'estat i constituïen la seua força? Evidentment, els esforços (inscrits en la seua naturalesa) que el consell feia per a consolidar i estendre el seu poder, acceleraven inevitablement el conflicte.

El consell tingué cura (cada vegada més) d'estendre la seua influència entre l'exèrcit i els llauradors. Al novembre cridà els obrers a mostrar activament la seua solidaritat fraternal amb un exèrcit que estava començant a despertar de la seua letargia. No haver-ho fet hagués estat no preocupar-se d'acréixer les seues forces. Fer-ho correctament era anar a l'encontre del conflicte.

Hi hauria hagut, per casualitat, una tercera via? ¿Potser hauria hagut d'apel·lar a la pretesa “raó d'Estat” del govern? ¿Hagués pogut, hagués degut observar la frontera que separa els drets del poble dels privilegis de la monarquia i detenir-se davant d'aquest límit sagrat? Però, ¿qui hauria garantit que la monarquia no traspassaria aqueix límit? ¿Qui hauria estat l'encarregat de preparar la pau, o almenys un armistici provisional, entre els dos adversaris? El liberalisme? Una de les seues comissions proposà el 18 d'octubre al comte Witte, com a signe de reconciliació amb el poble, retirar les tropes de la ciutat.

“Val més quedar-se sense electricitat ni aigua que sense tropes”, respongué el ministre.

És del tot evident que el govern no tenia intenció alguna de depositar les armes. Quines possibilitats tenia doncs el consell? O bé apartar-se i deixar tots els assumptes en mans de la cambra conciliadora, la futura Duma de l'Imperi (el que en veritat anhelava el liberalisme). O bé havia de preparar-se per a defensar amb les armes a la mà tot el que havia conquistat a l'octubre i, si fos possible, organitzar nous assalts. Certament ara tenim la completa evidència que la cambra conciliadora s'ha convertit en escenari d'un nou conflicte revolucionari. Per tant, el rol objectiu de la Duma no feu més que confirmar la justesa de la hipòtesi per mitjà de la que el proletariat deduí la seua tàctica. Però no cal arribar tan lluny. És legítim preguntar-se: què és el que podia i havia de garantir la reunió d'aquesta “cambra conciliadora” que no podia conciliar a ningú? ¿Una altra vegada la raó d'estat de la monarquia? ¿O una solemne promesa per la seua banda? O la paraula d'honor del comte Witte? O les processons de la

noblesa rural a Peterhof per la porta de servei? O les advertències de Mendelssohn? O bé el famós “curs natural de les coses” pel que el liberalisme es descarrega de tots el seu problemes des que la història li confia la seua solució a la seua iniciativa, a la seua energia, a la seua raó.

IV

Si es reconeix (i és impossible no fer-ho) que després de la semivictòria d'octubre les coses es presentaven com acabem de dir, encara hom ha de preguntar-se si el consell es preparà com devia per a aquest conflicte inevitable. A aquest respecte, la premsa burgesa democràtica ha llençat diverses acusacions que malauradament han tingut algun eco en la premsa del partit.

Si els donem crèdit, el principal error del consell i dels partits revolucionaris consistí en agitar molt i organitzar poc. Per això no pogué rebutjar-se amb suficient força l'assalt contrarevolucionari. Però nosaltres no comprenem bé quin tipus d'organització tenen al cap aquests acusadors.

El consell organitzava al voltant de 200.000 obrers. Totes les fàbriques tenien el seu centre organitzatiu: el col·legi de diputats de la fàbrica. Tots els barris el seu: l'assemblea dels diputats de districte. I, finalment, el conjunt del proletariat petersburgès tenia el seu: el consell. Es tractava d'una vasta organització, lliure, influent i dotada d'iniciativa. Es desplegà simultàniament una intensa activitat per a fundar sindicats, que aspiraven vivament a unir-se. Disposaven d'un òrgan coordinador: el buró central dels sindicats. A partir de la delegació de les diverses empreses, el consell mateix assumia la representació de les organitzacions de branca. En el seu últim període d'existència estaven representats setze sindicats.

Naturalment, se li pot retreure al consell haver organitzat tan sols dos-cents mil obrers i no quatre-cents o cinc-cents mil. Se'ls pot retreure al consell i a la socialdemocràcia no haver organitzat més que setze, i no trenta o quaranta, sindicats o no haver organitzat tot el proletariat en aquestes unions. Però cal tenir en compte que per a tota aquesta tasca la història no concedí més que “cinquanta dies”! La socialdemocràcia feu molt, però no podia fer miracles.

Fou encertat el treball d'organització interna del partit? ¿No deixà passar aquests cinquanta dies sense aprofitar-los bé? En la mesura en què es tractava d'armar centenars de milers d'obers en el termini més breu possible, el partit no podia fer gens millor que posar totes les seues forces per tal d'organitzar i consolidar el consell. Al capdavant el consell era íntegrament “el seu” treball. En allò tocant a la seua pròpia organització, al partit se li presentaven dues opcions: la via conspirativa i l'oberta. En els nostres rengles, ningú amb dos dits de front

dubtava que l'assalt de la contrarevolució contra les organitzacions obreres obertes era inevitable. No obstant, en uns moments en què la vida política de les masses era intensa i oberta hagués estat una completa estupidesa dirigir tota l'organització del partit en la clandestinitat. Perquè el treball d'agitació prosperés era indispensable que el partit sortís a la llum pública per mitjà de seccions i clubs socialdemòcrates. Però era evident que aquestes organitzacions patirien al desembre la mateixa sort que el consell dels diputats obrers, la federació camperola i totes les altres unions sindicals, amb les federacions de ferroviaris, correus i telègrafs al capdavant. Desembre deriva d'octubre com la conclusió de la hipòtesi. El resultat de desembre s'explica naturalment perquè en aqueix moment del desenvolupament revolucionari la reacció era mecànicament més forta que la revolució. El liberalisme, és clar, estima que en totes les circumstàncies s'ha de suplir la manca de forces amb uns peus lleugers. Per a ell, la tàctica realment valerosa, madura, reflexiva i adaptada consisteix en desertar en el moment decisiu. Clar que pot fer-ho perquè té l'immens avantatge de tenir aqueixos peus lleugers, ja que no carrega amb la confiança de les masses ni és responsable davant d'elles. Però si la socialdemocràcia o el consell haguessen cedit sense lluitar al desembre, haurien desposseït de contingut no sols la manifestació de novembre sinó tots els esforços malgastats i la victòria aconseguida a l'octubre. Hagués significat, junt amb la derrota material producte de la relació de forces, la derrota moral producte de la traïció que era la deserció.

Hem dit que desembre era conseqüència directa i inevitable d'octubre. Des d'aquest punt de vista, les divergències d'opinió en l'apreciació de la vaga de novembre i de la lluita per la jornada de vuit hores tenen una importància secundària. Actualment, quan s'observa retrospectivament l'actuació del consell, la lluita per la jornada de vuit hores suscita certa quantitat d'opinions divergents. No es tracta de qüestionar el fet de la vaga de novembre, però certs socialdemòcrates influents han posat en dubte la seua oportunitat. Per la nostra part afirmem el següent: si la vaga de novembre fou un error, si la instauració de la jornada de vuit hores per la força fou un altre major (opinions que no compartim en absolut), foren dos errors de menor importància. No modificaren la situació política, perquè no foren aquests dos errors els que originaren l'oposició entre el poder que es recolza en els soldats i el que ho fa en els obrers. Amb errors o sense, el conflicte de desembre estava inscrit ja en aquesta situació contradictòria. La derrota de desembre estava prefigurada en la correlació de forces. Més al sud, en els països bàltics, en el Caucas, no hi hagué ni vaga de novembre ni instauració forçosa de la jornada de vuit hores. I no obstant les coses succeïren igual en totes bandes i al desembre es produí el conflicte i la derrota.

V

Ja que no es poden trobar les raons de la derrota en la tàctica seguida, ¿potser estarien en la “composició” del consell? S’ha dit que el pecat original del consell era el seu caràcter de classe. Per a convertir-se en òrgan de la revolució nacional, es diu, calia que el consell ampliés la seua base i estigueren representades en ell “totes” les capes socials. Això hagués consolidat la influència del consell i reforçat el seu poder.

És això cert?

La força del consell provenia del paper que juga el proletariat en l’economia capitalista. La tasca del consell no consistia en transformar-se en una paròdia de Parlament, sinó en crear les condicions del parlamentarisme. Tampoc havia d’organitzar la representació equitativa dels interessos dels diferents grups socials, sinó organitzar la lluita revolucionària del proletariat. La seua principal arma era la vaga política de masses, un mètode privatiu de la classe dels obrers assalariats, del proletariat. La unitat de classe eliminava les friccions internes en el consell i li conferia la capacitat d’iniciativa revolucionària.

De quina forma es podia ampliar la composició del consell? S’hagués pogut admetre els representants de professions liberals. Encara que no hagueren aportat res al consell podem suposar que no li haurien molestat massa. És inútil afegir que això no hagués canviat per a res la fisonomia de classe del consell.

Quins altres grups socials podrien haver estat representats? El congrés dels *zemstvos*? El comerç i la indústria?

El congrés dels *zemstvos* es reuní a Moscou al novembre per a deliberar sobre la qüestió de les negociacions amb el ministeri del comte Witte, però no se li ocorregué plantejar-se la qüestió de les negociacions amb el consell obrer.

Durant les sessions del congrés esclatà la insurrecció de Sebastòpol, la qual cosa immediatament desplaçà cap a la dreta els representants dels *zemstvos*. Miliukov hagué d’asserenar el congrés amb un discurs que deia en substància que, a Déu gràcies, la insurrecció ja havia estat aixafada. ¿Com hagueren pogut portar a terme una acció revolucionària comuna aquests senyors i els diputats obrers que saludaren als insurrectes de Sebastòpol? Un dels dogmes, mig sincer, mig hipòcrita, del liberalisme és l’exigència que l’exèrcit es mantinga al marge de la política. El consell, per la seua banda, desplegà una intensa activitat per a menar l’exèrcit a la política revolucionària. ¿Sobre quines bases es podia haver arribat a una acció comuna en aquest terreny? ¿Què hagueren pogut aportar aquests senyors a l’activitat del consell excepte una oposició sistemàtica, debats inacabables i la desmoralització interna? ¿Què hagueren pogut aportar-nos, a

banda d'advertències i consells com els que abundaven en la premsa liberal? És molt possible que els cadets i els octubristes tingueren a la seua disposició la vertadera “raó d'Estat”, però això no implicava que el consell hagués de transformar-se en un club de debat polític i educació mútua (era necessari que fos un òrgan de “lluita”, i ho va ser).

Mentre que, per al consell, la vaga general era l'única condició prèvia per a la insurrecció, on els elements no proletaris podien trobar el seu lloc junt amb els obrers, i mentre el consell demanava a tots els grups revolucionaris que prepararen amb ell la vaga directament i immediata, el liberalisme burgès veia en la vaga política, de la que no podia formar part activa, un mètode de lluita que havia perdut tota eficàcia i exigia la part del lleó en la direcció d'una lluita el pes de la qual requeia exclusivament sobre el proletariat.

¿Què podien afegir a la potència del consell els representants del liberalisme i la democràcia burgesos? Com hagueren pogut enriquir els seus mètodes de lluita? N'hi ha prou amb recordar el paper que exerciren a l'octubre, al novembre, al desembre, o de recordar la resistència que oposaren aquests elements a la dissolució de la seua Duma, per a comprendre que el consell podia i havia de continuar essent una organització de classe, és a dir, una organització de lluita. Alguns diputats burgesos podien augmentar la seua importància “numèrica”, però eren absolutament incapaços d'incrementar la seua “potència”.

VI

La tasca central de la revolució és la lluita pel poder. Aquestes cinquanta jornades i la seua sagnant conclusió no sols han mostrat que a Rússia les ciutats constitueixen una base massa estreta per a aquesta lluita, sinó que, en els límits de la revolució urbana, una organització local no pot assumir la direcció del proletariat. La batalla del proletariat en nom de tasques “nacionals” exigia una “organització de classe d'envergadura nacional”. El consell de Petersburg era una organització local. Però la necessitat d'una organització central era tal que, de bon grat o no, hagué d'assumir-ne les funcions. Des d'aquesta perspectiva feu tot el que pogué, però continuà essent primer que res el consell de diputats de “Petersburg”. Ja en l'època del primer consell es manifestà clarament la necessitat d'un congrés obrer panrus, que inevitablement hauria suposat la fundació d'un òrgan central. La derrota de desembre impedí que aquesta tasca arribés a bon port. Quedà com un llegat d'aquests cinquanta dies. La idea del consell tirà arrels en la ment dels obrers, igual que la necessitat prèvia de la irrupció revolucionària de les masses. L'experiència demostrà que el consell no estava adaptat ni era possible en totes les circumstàncies. L'organització del consell significa objectivament que sorgeix la possibilitat de desorganitzar el govern, significa l'organització de l'“anarquia”, per tant la condició necessària

per a un conflicte revolucionari. Si un període de calma absoluta en la revolució i triomf desmesurat de la reacció exclou la possibilitat d'un òrgan de masses públic, elegit, influent, no hi ha cap dubte que el pròxim assalt de la revolució significarà la constitució de consells obrers pertot arreu. El consell obrer panrús, organitzat per la unió de tots els obrers del país, assumirà la direcció de les organitzacions locals elegides pel proletariat. Clar que l'essencial no és el nom ni els detalls de les organitzacions, sinó la seua activitat: la direcció democràtica i centralitzada del proletariat en la lluita per a posar el poder a mans del poble. La història no es repeteix mai, i el nou consell no haurà de passar una altra vegada pels mateixos esdeveniments d'aquests cinquanta dies, sinó que d'aquest període podrà extraure un programa d'acció complet. I aquest programa està perfectament clar: cooperació revolucionària amb l'exèrcit, els camperols i les capes populars de la població urbana; abolició de l'absolutisme; destrucció de la seua organització material: en part canvi radical, en part dissolució immediata de l'exèrcit, dissolució de l'aparell policíac burocràtic; jornada de vuit hores; armament de la població, sobretot del proletariat; transformació dels ajuntaments en òrgans d'autoadministració de les ciutats; fundació de consells de diputats camperols com a òrgans de la revolució agrària; organització d'eleccions a l'Assemblea constituent i campanya electoral basant-se en un programa determinat de treballs de la representació popular.

Un pla d'aquest tipus és més fàcil de formular que de posar en pràctica. Però, si la revolució ha de vèncer, el proletariat rus es veurà obligat a seguir precisament aquest programa. Desplegarà una activitat revolucionària com mai ha vist el món. La història d'aquests cinquanta dies no serà llavors més que una pàgina menor en el gran llibre de la lluita i victòria del proletariat.